

Clift gegn Bretlandi

Dómur frá 13. júlí 2010

Mál nr. 7205/07

5. gr. Réttur til frelsis og mannhelgi

14. gr. Bann við mismunun

Skilyrði reynslulausnar. Mismunun byggð á lengd fangelsisrefsingar.

1. Málsatvik

Kærandi, Sean Clift, er breskur ríkisborgari, fæddur 1966. Hann býr í Westcliff-on-Sea á Englandi. Í apríl 1994 var hann dæmdur í 18 ára fangelsi fyrir ýmis alvarleg afbrot, þar á meðal tilraun til manndráps. Í mars 2002 hafði hann afplánað nægilega mikinn hluta refsingarinnar til að eiga möguleika á reynslulausn. Sérstök nefnd um reynslulausn fanga mælti með því að kæranda yrði veitt reynslulausn. Samkvæmt þágildandi löggjöf þurftu fangar sem dæmdir voru til lengri fangelsisvistar en 15 ár einnig að afla samþykkis frá innanríkisráðherra til að öðlast reynslulausn. Þeir fangar sem dæmdir voru til styttri refsingar og fangar með lífstíðardóma þurftu ekki að afla slíks samþykkis. Í tilvikum kæranda neitaði innanríkisráðherra að veita slík meðmæli með þeim rökstuðningi að reynslulausn kæranda myndi stefna almenningi í hættu.

Árið 2004 sótti kærandi á ný um reynslulausn og fékk þá bæði samþykki nefndar um reynslulausn fanga sem og innanríkisráðherra. Í millitíðinni höfðaði kærandi mál fyrir breskum dómstólum vegna fyrri ákvörðunar ráðherrans um að neita honum um reynslulausn í hið fyrra sinn. Ekki var fallist á kröfur kæranda á neinu dómstigi í Bretlandi.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærandi byggði kvörtun sína á því að brotið hefði verið gegn 5. gr., sbr. 14. gr. sáttmálans, með því að vista hann áfram í fangelsi eftir að nefnd um reynslulausn fanga hafði fallist á umsókn hans um reynslulausn. Þeir fangar sem sættu 15 ára fangelsisrefsingu eða meira þyrftu að þola mismunun í þessum efnum miðað við þá sem væru með skemmri fangelsisdóm eða lífstíðardóm.

Niðurstaða

Um 5. gr., sbr. 14. gr.: Dómstóllinn lagði mat á hvort staða kæranda félli undir reglu 14. gr. sáttmálans um bann við mismunun. Fjallaði hann þar einkum um þýðingu hugtaksins „önnur staða“ í skilningi ákvæðisins, þ.e. í samhengi við aðra þá eiginleika sem taldir eru upp í ákvæðinu og mismunun er bönnuð vegna, t.d. kynferði, kynþáttur o.s.frv. Tók dómstóllinn fram að bann við mismunun væri ekki takmarkað við mismunun sem reist væri á persónulegum eiginleikum sem væru meðfæddir eða mönnum áskapaðir. Dómstóllinn vísaði til þess að hann hafði í öðru máli talið að mismunandi meðferð fanga á grundvelli eðlis afbrots þeirra væri ekki mismunun. Hins vegar hefði kærandi ekki vísað til þess að sú meðferð sem hann sætti væri reist á þeim grundvelli heldur því að hann hefði verið dæmdur til fangelsisvistar sem var lengri en tiltekið tímamark, þ.e. 15 ára fangelsi. Dómstóllinn tók fram að þrátt fyrir að refsingar væru almennt í samræmi við alvarleika brota hefðu aðrir þættir jafnframt áhrif, þar á meðal mat dómara á ógn sem stafaði af dómfelldum. Af þessari ástæðu taldi dómstóllinn að staða kæranda félli undir orðalag 14. gr. þar sem réttindi sáttmálans eru tryggð án nokkurs manngreinarálits vegna „annarrar stöðu“.

Dómstóllinn taldi að í tilvikum þar sem fyrirkomulag reynslulausnar væri með ólíkum hætti vegna mismunandi stöðu fanga að þessu leyti væri hætt á að brotið væri gegn 5. gr. sáttmálans nema málefnalegar ástæður lægju til grundvallar. Dómstóllinn tók fram að staða kæranda hefði verið sambærileg stöðu þeirra fanga sem dæmdir voru til styttri refsingar en 15 ára refsingar að því leyti að sömu sjónarmið ættu að koma til skoðunar við mat á því hvort veita ætti reynslulausn.

Dómstóllinn tók þess vegna til skoðunar hvort málefnalegar ástæður lægju að baki þeim mun sem væri á meðferð mála fanga sem dæmdir voru annars vegar til styttri refsingar en 15 ára fangelsis og

lífstíðarfangelsis og hins vegar þeirra fanga sem dæmdir voru til lengri refsingar en 15 ára fangelsis, en þó ekki lífstíðarfangelsis. Dómstóllinn tók fram að í ljósi þess að ákveðið var að dæma kæranda í 18 ára fangelsi en ekki lífstíðarfangelsi mætti ætla að minni hættu ætti að stafa af honum eftir afplánun dóms. Þess vegna væri erfitt að sjá hvaða sjónarmið mæltu með því að fara strangar með kæranda að þessu leyti til en átti við um þá sem dæmdir voru til lífstíðarfangelsis.

Hvað varðaði þann mun sem var gerður samkvæmt breskum lögum á þeim sem dæmdir voru í meira en 15 ára fangelsi annars vegar og minna en 15 ára fangelsi hins vegar taldi dómstóllinn að slíkur greinarmunur væri ekki sjálfkrafa mismunur í skilningi 14. gr. sáttmálans. Meta yrði hvort greinarmunurinn væri réttlættur af lögmætum markmiðum. Taldi dómstóllinn að í máli kæranda hefðu bresk yfirvöld ekki sýnt fram á að skilyrði um samþykki innanríkisráðherra vegna reynslulausnar sumra fanga tengdist sjónarmiði um vernd almennings gagnvart brotamönnum.

Dómstóllinn taldi að það fyrirkomulag á reynslulausn fanga sem kærandi þurfti að sæta skorti málefnalega réttlætingu. Af þessum sökum var talið að brotið hefði verið gegn 5. gr. sáttmálans með hliðsjón af 14. gr. hans.

Breska ríkinu var gert að greiða kæranda tíu þúsund evrur í miskabætur.